

Zadeva C-678/23**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

14. november 2023

Predložitveno sodišče:

Curtea de Apel Iași (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

10. oktober 2023

Tožeča stranka v pritožbenem postopku in na prvi stopnji:

JU

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku in tožena stranka:

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Iași

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba zoper sodbo Tribunalul Iași (okrožno sodišče v Iașiju, Romunija), s katero je bila zavrnjena tožba, s katero je tožeča stranka JU predlagala, naj se toženi stranki Spitalul Clinicul de Pneumoftiziologia Iași naloži, naj njeno delovno mesto od leta 2007 razvrsti v ustrezno kategorijo delovnih mest s „posebnimi delovnimi pogoji“ in plača razlike v prispevkih za socialno varnost.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Na podlagi člena 267 PDEU se prosi za razlago členov 9 in 11(6) Direktive 89/391/EGS v povezavi s členoma 31(1) in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Vprašanja za predhodno odločanje

1) Ali člena 9 in 11(6) Direktive Sveta 89/391/EGS o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu nasprotujeta obvezni

nacionalni zakonodaji in praksi, v skladu s katerima delavci nimajo pravice, da se pritožijo neposredno organu, pristojnemu za varnost in varovanje zdravja pri delu, če menijo, da so sprejeti ukrepi in sredstva, ki jih uporablja delodajalec, neprimerni za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ter ne morejo vložiti tožbe pri sodišču, če menijo, da delodajalci niso izpolnili svojih obveznosti glede razvrstitve delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim delovnim pogojem, bodisi za obdobje že opravljenega dela bodisi za prihodnje obdobje trajanja delovnega razmerja?

2) Ali ima člen 11(6) Direktive 89/391/EGS vertikalni neposredni učinek ter ali v povezavi s členom 31(1) in določbami člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah daje delavcem pravico do sodnega varstva, če zakonsko odgovorne osebe ne izpolnijo obveznosti, določenih s predpisi?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu: člena 9(1) in (2) ter 11(6);

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah: člena 31(1) in 47

Navedene določbe nacionalnega prava

Nacionalna zakonodaja v zvezi s pokojninami, ki je veljala do 1. aprila 2001, Legea nr. 27/1966 (zakon št. 27/1966), je urejala tri kategorije delovnih mest: delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] običajnim pogojem, tista, ki so razvrščena v skupino del II, in tista, razvrščena v skupino del I. Po tem datumu so bile z novim zakonom o pokojninah št. 19/2000 stare kategorije nadomeščene z novimi, in sicer z delovnimi mesti, [na katerih so delavci izpostavljeni] običajnim pogojem, delovnimi mesti, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, in delovnimi mesti, [na katerih so delavci izpostavljeni] neobičajnim pogojem. Ta razvrstitev je bila ohranjena z Legea nr. 226/2006 (zakon št. 226/2006) o razvrstitvi delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] neobičajnim pogojem.

V skladu z zakonodajo s tega področja razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim ali neobičajnim pogojem, zadevnim osebam prinaša določene ekonomske ugodnosti, in sicer povečanje pokojninskih točk za 25 % oziroma 50 % za obdobja, v katerih so delali v teh pogojih. Poleg tega so zaposleni, ki so dopolnili prispevno dobo vsaj 25 let [ob izpostavljenosti] neobičajnim pogojem, upravičeni do starostne pokojnine z znižanjem upokojitvene starosti za 15 let v primerjavi z običajno starostjo, ki jo določa pokojninska zakonodaja.

Merila in načini razvrstitve delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, so bili prvotno določeni v Hotărârea Guvernului nr. 261/2001 (vladna uredba št. 261/2001). V skladu s členom 2 te uredbe so merila za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, predvsem prisotnost škodljivih fizičnih elementov/dejavnikov v delovnem okolju (hrup, vibracije, elektromagnetni valovi, tlak, ionizirajoče sevanje, toplotno sevanje, izpostavljenost močnemu nezaslonjenemu laserskemu sevanju) ter kemični in biološki škodljivi elementi/dejavniki, določeni s splošnimi predpisi za varstvo pri delu, ki presegajo meje, dovoljene s temi predpisi; poseben odziv telesa na učinke škodljivih elementov/dejavnikov, ki ga dokazujejo kazalniki izpostavljenosti in/ali biološkega učinka; obstoj poklicnih bolezni, zabeleženih na delovnem mestu v zadnjih 15 letih.

Kar zadeva način izvedbe postopka razvrstitve, se ta začne z določitvijo zadevnih delovnih mest, ki jo opravi delodajalec skupaj s sindikati ali predstavniki delavcev, in se na podlagi tehničnih in zdravniških izvedenskih mnenj nadaljuje z nadzorom območnih organov, ki so odgovorni za področje dela.

Člen 4 te vladne uredbe določa, kateri dokumenti so potrebni za pridobitev dovoljenja območnega inšpektorata za delo za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, in določa, da navedeno dovoljenje velja največ 3 leta z možnostjo podaljšanja.

Nato je bila s Hotărârea Guvernului nr. 246/2007 (vladna uredba št. 246/2007) predvidena možnost podaljšanja dovoljenj za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, odobrenih v skladu z vladno uredbo št. 261/2001, poleg tega pa so bili določeni tudi ustrezni načini podaljšanja.

V skladu s členom 2(1) te vladne uredbe podaljšanje dovoljenja za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, izda območni inšpektorat za delo na podlagi zahteve, ki jo podpiše zakoniti zastopnik delodajalca ali druga oseba, ki jo ta pooblasti, skupaj s predstavniki reprezentativnih sindikatov ali, odvisno od primera, predstavniki delavcev, in ki se predloži najpozneje v 30 dneh od datuma začetka veljavnosti uredbe. Vlogi se priložijo poročila o prisotnosti škodljivih elementov/dejavnikov na delovnem mestu, ki jih pripravijo pooblaščenim laboratoriji in ki potrjujejo preseganje mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost na delovnih mestih, razvrščenih med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, ter načrt za preprečevanje in zaščito, ki zagotavlja izboljšanje ravni varnosti in varovanja zdravja delavcev.

Člen 4 te uredbe določa možnost, da delodajalci vložijo pritožbo: „Delodajalci, ki jim ni bilo podaljšano dovoljenje za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, lahko v 15 dneh od datuma obvestila vložijo pritožbo pri inšpektoratu za delo, ki bo o njej sprejel

odločitev v 30 dneh, ali pa se v skladu z zakonom obrnejo neposredno na pristojno sodišče.“

Možnost podaljšanja dovoljenj je bila urejena s poznejšima vladnima uredbama št. 1622/2008 in št. 1014/2015.

Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 (zakon št. 319/2006 o varnosti in zdravju pri delu), člena 12 in 18, s katerima sta prenesena člena 9 in 11 Direktive 89/391/EGS

Člen 12: „(1) Delodajalec ima naslednje obveznosti:

- a) izvedba in hranjenje ocene tveganja za varnost in zdravje pri delu, tudi za skupine, ki so občutljive na posebna tveganja;
- b) odločanje o zaščitnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti, in po potrebi o zaščitni opremi, ki jo je treba uporabiti;

[...]

(2) Z odlokom ministra za delo, socialno solidarnost in družino se glede na naravo dejavnosti in velikost podjetij določijo obveznosti, ki jih imajo različne kategorije podjetij v zvezi s pripravo dokumentov iz odstavka 1.“

Člen 18, odstavek 7: „Predstavniki delavcev s posebnimi odgovornostmi na področju varnosti in zdravja delavcev in/ali delavci imajo pravico, da se obrnejo na pristojne organe, če menijo, da sprejeti ukrepi in sredstva, ki jih uporablja delodajalec, ne zadostujejo za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu.“

S sklepom št. 12 z dne 23. maja 2016, ki ga je Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče, Romunija) izdalo za odločitev o kasacijski pritožbi za poenotenje sodne prakse [tako imenovana zahteva za varstvo zakonitosti] in ki je zavezujoč, je bilo odločeno, da „pri razlagi in uporabi določb člena 19 zakona št. 19/2000 [...], člena 29(1) zakona št. 263/2010 [...] v povezavi z [...] vladno uredbo št. 261/2001 [...] in [...] vladno uredbo št. 246/2007 o načinih za podaljšanje dovoljenj za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, s poznejšimi spremembami in dopolnitvami, ni mogoče vložiti tožbe občega prava za ugotavljanje posebnih delovnih pogojev, v katerih so delavci opravljali delo po 1. aprilu 2001, niti ni mogoče vložiti tožbe, s katero bi se od delodajalcev zahtevala razvrstitev delovnih mest med delovna mesta s takimi pogoji, kadar ti niso pridobili ali podaljšali dovoljenj za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta s takimi pogoji.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je splošna zdravnica s specializacijo iz pnevmologije, ki je že več kot 30 let zaposlena v Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Iași (klinična

bolnišnica za pnevmologijo in respiratorno fiziopatologijo v Iașiju; v nadaljevanju: bolnišnica), tj. toženi stranki v tej zadevi, ki je javna zdravstvena ustanova in pravna oseba pod pristojnostjo lokalnega upravnega organa. Delovno mesto tožeče stranke je bilo v obdobju od 1. julija 1989 do 31. marca 2001 razvrščeno v skupino del II, od 1. aprila 2001 do 31. decembra 2006 pa je bila njena dejavnost razvrščena v kategorijo „posebnih delovnih pogojev“.

- 2 Tožeča stranka trdi, da je po naključju izvedela, da ji od leta 2007 niso bili plačani prispevki za socialno varnost za dejavnost, ki jo je opravljala v posebnih delovnih pogojih. Navaja, da se do danes niso spremenili ne njeno delovno mesto ne pogoji niti njena tveganja in poklicne odgovornosti.
- 3 V teh okoliščinah je tožeča stranka pri Tribunalul Iași (okrožno sodišče v Iașiju) vložila tožbo zoper bolnišnico kot svojega delodajalca, s katero je zahtevala, da se njena dejavnost od leta 2007 razvrsti [v kategorijo] dejavnosti s posebnimi delovnimi pogoji in da delodajalec plača razlike v prispevkih za socialno varnost.
- 4 Tožeča stranka se sklicuje na malomarnost ali slabo vero delodajalca, ki od leta 2007 ni začel postopka za podaljšanje dovoljenja za razvrstitev njene dejavnosti [v kategorijo] dejavnosti s posebnimi delovnimi pogoji.
- 5 Tribunalul Iași (okrožno sodišče v Iașiju) je tožbo zavrnilo in ugotovilo, da tožena stranka ne more biti zavezana, da razvrsti delo tožeče stranke [v kategorijo] del s posebnimi delovnimi pogoji, če ni upoštevala zakonsko določenega postopka za podaljšanje potrebnega dovoljenja. Za zavrnitev trditve tožene stranke v zvezi s potrebnimi dejavnostmi, ki jih je opravila pri organih, pristojnih za javno zdravje, in inšpektoratu za delo, prvostopenjsko sodišče navaja, da bi imela tožena stranka, če ne bi prejela nobenega odgovora pristojnih organov, možnost, da jih toži, da bi jih spodbudila k izpolnitvi obveznosti izdaje dovoljenja.
- 6 Tožeča stranka je zoper to sodbo, ki jo je izdalo Tribunalul Iași (okrožno sodišče v Iașiju), vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču, Curtea de Apel Iași (višje sodišče v Iașiju).
- 7 Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași (območni inšpektorat za delo v Iașiju, Romunija) je na zahtevo predložitvenega sodišča navedel, da bolnišnica kot delodajalec v 90 dneh ni predložila zahtevanih dokumentov, zaradi česar območni urad za delo v Iașiju ni izdal novega dovoljenja za razvrstitev delovnih mest, ki jih je navedla tožena stranka, [v kategorijo] delovnih mest s posebnimi pogoji. Poleg tega inšpektorat opozarja, da je z vladno uredbo št. 246/2007 mogoče doseči le podaljšanje dovoljenj, ki so obstajala pred sprejetjem zakonodajnega akta, ne pa tudi izdaje novih.

Kratka obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 8 Po mnenju predložitvenega sodišča je odločitev o pritožbi zoper sodbo, s katero je bila zavrnjena tožba, odvisna izključno od določitve pomena in obsega

diskrecijske pravice države v postopku prenosa določb člena 11(6) v povezavi s členom 9 Direktive 89/391/EGS.

- 9 Razvrstitev dejavnosti [v kategorijo] dejavnosti s posebnimi delovnimi pogoji se opravi na podlagi dejavnikov tveganja za nastanek poklicne bolezni, pri čemer se predpostavlja obstoj škodljivih elementov/dejavnikov, ki srednjeročno ali dolgoročno neposredno vplivajo na telo delavcev.
- 10 Za preprečevanje teh učinkov se delavcem, ki delajo v takih pogojih, prizna pravica do dodatnega dopusta za počitek, poleg tega pa se jim za pridobitev starostne pokojnine prizna skrajšana prispevna doba. Po drugi strani je za delodajalca razvrstitev dejavnosti [v kategorijo] dejavnosti s posebnimi delovnimi pogoji povzročila dodatno davčno breme, natančneje višje stopnje prispevkov za socialno varnost za delavce, ki delajo v posebnih delovnih pogojih.
- 11 Za razvrstitev delovnih pogojev je odgovoren delodajalec, ki o tem odloča na podlagi dovoljenja inšpektorata za delo skupaj z reprezentativnimi sindikati ali, odvisno od primera, predstavniki delavcev v okviru upravnega postopka za tehnično oceno tveganja za zdravje in varnost. Delodajalci, ki niso prejeli dovoljenja za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, so lahko v 15 dneh od datuma obvestila vložili pritožbo pri inšpektoratu za delo, ki je o njej moral odločiti v 30 dneh.
- 12 Poleg tega je bila z vladno uredbo št. 246/2007 predvidena le možnost podaljšanja dovoljenja za razvrstitev, ta pa je bila priznana samo delodajalcem, ki so imeli veljavna dovoljenja za razvrstitev delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, in ki z ukrepi, sprejetimi do tega datuma, niso poskrbeli za skladnost delovnih pogojev. Od 9. marca 2007, ko je začela veljati vladna uredba št. 246/2007, ni več mogoče izdajanje dovoljenj za razvrstitev med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem, temveč le postopno podaljševanje že izdanih dovoljenj.
- 13 Predložitveno sodišče ugotavlja, da čeprav nacionalno pravilo, s katerim je bil prenesen člen 11(6) Direktive 89/391/EGS, in sicer člen 18(7) zakona št. 319/2006, izrecno določa pravico delavca, da se obrne na kateri koli pristojni organ, da bi preveril, ali so sprejeti ukrepi in sredstva, ki jih uporablja delodajalec, neprimerni za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, to pravilo ni bilo vključeno v izpeljano zakonodajo o oceni srednjeročnih ali dolgoročnih poklicnih tveganj za delavce. V nacionalnem pravu zato niti delavci niti predstavniki sindikatov nimajo nobenega procesnega sredstva, da bi zahtevali preverjanje ali preučitev delovnega mesta, kar zadeva obstoj in intenzivnost škodljivih elementov/dejavnikov, ali da bi zahtevali dodatno pravno varstvo v zvezi z razvrstitvijo med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim delovnim pogojem. V skladu z zakonskimi določbami lahko zavrnitev javnega organa izpodbija le delodajalec, ki mu ni bilo podaljšano dovoljenje za razvrstitev med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim delovnim

pogojem, in sicer pri inšpektoratu za delo ali neposredno pred pristojnim sodiščem.

- 14 Ta razlaga nacionalne zakonodaje je zavezujoča v skladu z odločbo št. 12/2016, izdano na podlagi kasacijske pritožbe za poenotenje sodne prakse, vložene pri Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče), ki je razsodilo: „Če v fazi izdaje dovoljenja ni bilo izdano obnovljivo dovoljenje, niso izpolnjeni niti pogoji, določeni v vladni uredbi št. 246/2007 [...] in vladni uredbi št. 1.014/2015 za uvedbo postopka vnovične ocene delovnega mesta, ob upoštevanju izrecne navedbe, da se postopek vnovične ocene uporablja samo za obrate in ustanove, ki imajo dovoljenje za razvrstitev. Redno sodišče zato ni pristojno za odločanje o razvrstitvi/vnovični oceni delovnega mesta, saj zakonodajalec v tem primeru ni oblikoval instrumenta rednega prava, s katerim bi sodišču dovolil, da prevzame pooblastila upravnega organa v zadevnem postopku (v zvezi s strokovno-znanstveno in medicinsko oceno ter izdajo dovoljenja za delovno mesto, ki ga je mogoče razvrstiti [v kategorijo] delovnih mest s posebnimi/neobičajnimi delovnimi pogoji).“
- 15 Curtea Constituțională (ustavno sodišče, Romunija) je to razlago potrdilo, ko je ugotovilo, da so določbe člena 20(2) in (3) Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale (zakon št. 19/2000 o javnem pokojninskem sistemu in drugih pravicah na področju socialne varnosti), členov 1(1) in (2) ter 2(2) Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale (zakon št. 226/2006 o razvrstitvi delovnih mest med delovna mesta, [na katerih so delavci izpostavljeni] posebnim pogojem), in člena 30 (1)(e) Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (zakon št. 263/2010 o enotnem javnem pokojninskem sistemu) ustavne glede na razlago, ki jo je v odločbi št. 12 z dne 23. maja 2016 podalo Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče), tj. senat, pristojen za odločanje o kasacijski pritožbi za poenotenje sodne prakse.
- 16 Čeprav uporaba nacionalne zakonodaje pri zavezujoči razlagi Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) ne sproža razprav glede nacionalne sodne prakse, pa predložitveno sodišče kot sodišče zadnje stopnje v tej zadevi dvomi o skladnosti nacionalne prakse s prednostnimi določbami, ki se uporabljajo na ravni Evropske unije. Kar zadeva ta vidik, so kratki roki za začetno oceno delovnih mest, da bi se razvrstila [v kategorije] glede na delovne pogoje, skupaj z vzpostavitevijo posebnega postopka podaljšanja dovoljenja in ozko razlago, ki jo je sprejelo Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) in potrdilo Curtea Constituțională (ustavno sodišče) v svoji sodbi, v praksi povzročili, da delavci nimajo nobene možnosti vložitev pravnega sredstva za pridobitev pravnih ugodnosti, ki izhajajo iz priznanja posebnih delovnih pogojev.
- 17 V zvezi s členom 12 zakona št. 319/2006, s katerim so bile prenesene določbe člena 9 Direktive 89/391/EGS, predložitveno sodišče ugotavlja, da obveznosti delodajalcev v zvezi s tveganji za varnost in zdravje pri delu niso bile povezane z obveznostjo dosledne in natančne razvrstitve delovnih pogojev na ravni podjetja

in da v nobenem poznejšem izvedenem aktu niso bili opredeljeni učinki kršitve obveznosti ocenjevanja in spremljanja poklicnih tveganj s strani podjetij, v katerih obstajajo resna tveganja za zdravje delavcev.

- 18 Sodišče Evropske unije je v sodbi Podilă in drugi (C-133/17 in C-134/17), ki se je nanašala na dva spora v zvezi z razvrstitvijo delovnih mest za določitev starostne pokojnine, razsodilo, da je treba člen 114(3) Pogodbe ES, člena 151 in 153 PDEU ter določbe Direktive 89/391/EGS razlagati tako, da se ne uporabljajo za nacionalno zakonodajo, kot je ta v postopku v glavni stvari, s katero so določeni strogi roki in postopki, ki nacionalnim sodiščem ne omogočajo, da bi znova preučila ali opredelila razvrstitev dejavnosti delavcev v različnih rizičnih skupinah, na podlagi katere se izračunajo starostne pokojnine teh delavcev. Vendar se ta zadeva ne nanaša na določitev pokojninskih pravic, temveč na priznanje posebnih poklicnih tveganj zaradi posebnih delovnih pogojev v okviru dejavnosti, ki jo opravlja tožeča stranka, pri čemer dostop tožeče stranke do sodišča v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso ni mogoč niti, kar zadeva preteklost, in niti, kar zadeva prihodnost.
- 19 Glede drugega vprašanja predložitveno sodišče sprašuje, ali ima člen 11(6) Direktive 89/391 vertikalni učinek, natančneje, ali je pravilo brezpogojno, popolno in natančno ter se lahko neposredno uporabi za sporno pravno razmerje. Načelo skladne razlage preprečuje uporabo zakonodaje o razvrstitvi [v kategorije] glede na delovne pogoje v smislu, ki ga zahteva tožeča stranka, ker je zakonodaja izjemno omejevalna. Poleg tega ni bil ugotovljen noben nacionalni pravni vir, s katerim bi bilo mogoče doseči učinek, ki je zahtevan v besedilu Direktive.
- 20 Tudi če bi pravilo iz člena 11(6) Direktive 89/391/EGS izpolnjevalo merila iz sodne prakse, s katerimi bi se opredelilo, da ima neposredni vertikalni učinek, se zdi, da to ne zadostuje za priznanje učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem, če se ne ugotovi možnost uporabe določb člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah v povezavi z njenim členom 31(1), ki določa pravico delavca do zdravih in varnih delovnih pogojev ter delovnih pogojev, ki spoštujejo njegovo dostojanstvo. V skladu s sodno prakso Sodišča se torej pri pravici do učinkovitega pravnega sredstva pred nepristranskim sodiščem predpostavlja – kot izhaja iz člena 47(1) Listine – da oseba, ki se nanjo sklicuje, uveljavlja pravice ali svoboščine, zagotovljene s pravom Unije.